

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

РЕГІОНАЛЬНЕ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

Силабус затверджений на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

В. о. завідувача кафедри:

(Маковецька Л. О.)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність: 106 Географія Освітньо-професійна програма: Економічна та соціальна географія, другий (магістерський) рівень освіти	Вибіркова
180 год. 6 кредитів		Рік навчання – 1
		Семестр – 2
		Лекції – 22 год.
		Практичні – 22 год.
		Самостійна робота – 124 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 12 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Потапова Алла Геннадіївна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.eenu.edu.ua/wiki/Потапова Алла Геннадіївна
Телефон	+380503783394
e-mail	potapova.alla@eenu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен вівторок 15.00–16.20, аудиторія С-605А

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу

Дисципліна «Регіональне бізнес-планування» є складовим елементом багатогранного блоку професійної підготовки майбутніх фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 10 – Природничі науки спеціальності 106 – Географія освітньо-професійної програми «Економічна та соціальна географія».

В межах дисципліни вивчаються взаємозв'язки та взаємозалежності між явищами й методами моделювання та прогнозування, а також підприємницькою діяльністю. Особлива увага приділяється здобуттю практичних навиків чіткого уявлення про підприємницький проєкт, сфери діяльності, форми організації бізнесу; діяльність, спрямовану на виробництво товарів (послуг, робіт), які задовольняють потреби покупців і одержання відповідного прибутку.

Пререквізити

Дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння досліджуваної дисципліни: «Інформаційні технології в галузі знань», «Розміщення продуктивних сил», «АПК», «Економічна та соціальна географія», «Економічний потенціал регіону», «Управління розвитком регіону» тощо.

Постреквізити

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення дисципліни «Регіональне бізнес-планування»: «Інтелектуальна власність», «Сучасні методики навчання», «Методологія та організація наукових досліджень», «Кількісні методи в географії», «Просторовий аналіз», «Концепції сучасного природознавства», «Теорія сталого розвитку», «Логістика з основами геологістики», а також дисципліни вільного вибору.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Регіональне бізнес-планування» є набуття студентами теоретичних знань з регіонального бізнес-планування і практичних навичок складання бізнес планів.

Основними **завданнями** дисципліни «Регіональне бізнес-планування» є формування професійних компетенцій, що дозволяють самостійно формувати навички комплексного підходу до організації власного бізнесу; доцільно використовувати бізнес-плани для сучасного здійснення власного бізнесу; розробляти бізнес-плани.

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні **знати**:

- основні методи щодо розробки бізнес-плану виробничої діяльності промислового підприємства;
- методологічні засади планування та прогнозування бізнесу.

вміти:

- оптимізувати бізнес-план на підприємстві;

- системно аналізувати діяльність підприємства;
- оцінювати результати господарської діяльності підприємства;
- знати потрібні формули;
- розраховувати показники бізнес-плану й оформляти проекти його розділів.

Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

загальні компетентності:

- здатність учитися, здобувати нові знання, уміння, у тому числі в галузях, відмінних від технічних (**ЗК-1**);
- здатність використовувати у професійній діяльності знання з галузей природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук (**ЗК-2**);
- здатність вирішувати проблеми у професійній діяльності на основі абстрактного мислення, аналізу, синтезу та прогнозу (**ЗК-3**);
- здатність до пошуку, обробки і аналізу інформації з різних джерел, що необхідна для розв'язування наукових і професійних завдань (**ЗК-4**);
- здатність використовувати на практиці вміння та навички в організації дослідних і проектних робіт та управлінні колективом (**ЗК-5**);
- здатність володіти культурою мислення та аналізувати логіку міркувань і висловлювань, здатність до узагальнення, аналізу, критичного осмислення, систематизації, прогнозування, постановці мети і цілей та вибору шляхів їх досягнення (**ЗК-9**)

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем економічної та соціальної географії (**ФК-2**);
- здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності (**ФК-3**);
- здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей у сфері прикладних наук (**ФК-4**);
- здатність розуміти проблеми сучасних методів наукового дослідження, використовувати традиційні та новітні інформаційно-комунікаційні технології (**ФК-8**);
- здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності (**ФК-12**).

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади регіонального бізнес-планування						
Тема 1. Підприємницька (комерційна) ідея. Методологічні основи планової діяльності	30	2	2	24	2	ДС, РК, ІРС/5
Тема 2. Організаційно-правові форми господарювання	18	2	2	12	2	ДС, РК, ІРС/5
Тема 3. Статут підприємства	18	2	2	12	2	ДБ, ІРС/5
Тема 4. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств	16	2	2	12	-	ДБ, ІРС/5
Модульна контрольна робота №1						Т / 30
Разом за модулем 1	82	8	8	60	6	50
Змістовий модуль 2. Розробка і впровадження бізнес-плану						
Тема 5. Структура бізнес-плану. Характеристика конкурентного середовища й конкурентні переваги	20	2	2	14	2	ДС, ІРС/3
Тема 6. План маркетингу	12	2	2	6	2	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 7. План виробництва	12	2	2	8	-	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 8. Організаційний план	12	2	2	8	-	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 9. Фінансовий план	22	2	2	16	2	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 10. Аналіз потенційних ризиків	10	2	2	6	-	ДС, РЗ, ІРС/3
Тема 11. Технологія розробки різних видів бізнес-плану	10	2	2	6	-	ТР, РК, ІРС/2
Модульна контрольна робота №2						Т / 30
Разом за модулем 2	98	14	14	64	6	50
Всього годин / Балів	180	22	22	124	12	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою тестування, залік.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичних занять відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -50 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу у т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді тестування, завдання якого обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами. Тестове завдання кожної модульної контрольної роботи складається з 30 питань. За кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал.

Рейтинг студента з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про організацію контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти...» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Якщо у підсумку виконання усіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 75 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Залікова оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання екзаменаційних завдань.

На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До заліку не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Орієнтований перелік питань до заліку

1. Сутність поняття «бізнес-план».
2. Основні функції бізнес-плану.
3. Класифікація бізнес-планів.
4. Цілі розробки бізнес-плану.
5. Формування інформаційного поля.
6. Загальна методологія розробки бізнес-плану.
7. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії розробки бізнес-плану.

8. Основні цілі та складові зовнішнього аналізу.
9. Основні завдання та сутність внутрішнього аналізу.
10. Визначення місії фірми.
11. Формування цілей діяльності фірми.
12. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії.
13. Фактори, що впливають на зміст і структури бізнес-плану.
14. Етапи формування структури бізнес-плану.
15. Складові бізнес-плану.
16. Логіка розробки бізнес-плану.
17. Вимоги до стилю написання і оформлення бізнес-плану.
18. Функціональне призначення резюме.
19. Цілі, логіка розробки та структура розділу «Галузь, фірма та її продукція».
20. Аналіз стану справ у галузі.
21. Основні складові концепції «поведінки» фірми в галузі.
22. Загальна характеристика фірми.
23. Цілі, логіка розробки та структура розділу «Дослідження ринку».
24. Вибір цільового ринку.
25. Оцінка впливу зовнішніх чинників на бізнес.
26. Завдання та логіка розробки маркетинг-плану.
27. Етапи процесу формування цілей маркетингової діяльності фірми.
28. Етапи опрацювання стратегії маркетингу.
29. Засоби реалізації стратегії маркетингу.
30. Стратегія збуту та реалізації продукції фірми.
31. Політика ціноутворення.
32. Опрацювання рекламної кампанії та формування політики підтримки продукту фірми.
33. Прогнозування обсягів продажу продукції фірми.
34. Завдання та логіка розробки виробничого плану.
35. Структура виробничого плану.
36. Цілі та структура організаційного плану.
37. Обґрунтування вибору організаційної форми бізнесу.
38. Визначення потреб фірми в персоналі.
39. Власники фірми, команда менеджерів і зовнішні консультанти.
40. Організаційна схема управління фірмою.
41. Кадрова політика і стратегія фірми.
42. Цілі та структура розділу «Оцінка ризиків».
43. Сутність підприємницького ризику.
44. Основні види ризиків у сучасному бізнесу.
45. Концепція управління ризиками.
46. Способи реагування на загрози бізнесу.
47. Заходи з мінімізації або нейтралізації негативних наслідків можливих ризиків.
48. Значення розробки фінансового плану.

49. Особливості розробки фінансового плану.
50. Структура фінансового плану.
51. План доходів і витрат.
52. План грошових надходжень і виплат.
53. Вимоги до складання планового балансу.
54. Очікувані фінансові коефіцієнти.
55. Аналіз чутливості.
56. Фінансові потреби фірми та умови повернення коштів кредиторам та інвесторам.
57. Сутність презентації бізнес-плану.
58. Чинники, що приваблюють потенційних партнерів та інвесторів до фінансування та співробітництва.
59. Організація проведення презентації бізнес-плану.
60. Засоби підвищення ефективності презентації бізнес-плану.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Методичне забезпечення курсу

1. Потапова А. Г. Бізнес-планування: методичні рекомендації. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2014. 105 с.
2. Потапова А. Г. Бізнес-планування: курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2016. 116 с.
3. Потапова А. Г. Бізнес-планування: навчальний посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 260 с.
4. Потапова А. Г. Бізнес-планування: методичні вказівки до виконання самостійної роботи. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. 58 с.
5. Потапова А. Г. Бізнес-планування: навчальний посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 113 с.

Рекомендована література

Основна

1. Агафонова Л. Г., Рога О. В. Підготовка бізнес-плану: практикум. К. : Знання, 2000. 158 с.

2. Алексеев М. М. Планирование деятельности фирмы. М. : Финансы и статистика, 2001. 246 с.
3. Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бизнес-план. К. : Знання, 2001. 258 с.
4. Богомолов А. Ю. Бизнес-план: методика разработки. М.: Ось-89, 2000. 576 с.
5. Внутрішній економічний механізм діяльності підприємства. М. Г. Грешак та ін. К. : КНЕУ, 2001. 298 с.
6. Горленко Г. О. Практичні роботи з економіки. 11 клас (рівень стандарту). Методичний посібник для вчителя. Кам'янець Подільський : Аксіома, 2011. 32 с.
7. Козловський В. О., Лесько О. Й. Бізнес-планування : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2005. 189 с.
8. Колонтаєвський О. П., Самойленко І. О. Конспект лекцій з курсу «Бізнес-планування». Харків : ХНАМГ, 2007. 137с.
9. Мірошніченко А. В. Діловий успіх і маркетинг. К. : А.Л.Д., 1997. 64 с.
10. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства: підручник. К. : Скарби, 2002. 336 с.
11. Павлов В. І. Основи підприємництва: бізнес планування : навч. посіб. [у 3-х т.]. Т. 1. – Луцьк : Надстир'я, 1998. 104 с.
12. Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: навч. посіб. К. : КНЕУ, 1999. 208 с.
13. Савчук В. П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные деловые вопросы с анализом деловых ситуации. К. : Максимум, 2001. 598 с.
14. Сирополис Н. К. Управление малым бизнесом: руководство для предпринимателей. М. : Дело, 1997. 672 с.
15. Скворцов М. Н. Бизнес-план предприятия. К. : Вища шк., 1995. 189 с.
16. Сухова Л. Ф. Практикум по разработке бизнес-плана и финансовому анализу предприятия: учеб. пособие. М. : Финансы и статистика, 2001. 160 с.
17. Финч Б. 30 минут для подготовки бизнес-плана. М. : Лори, 2000. 79 с.
18. Шудра В. Ф., Беличко А. Н. Как подготовить успешный бизнес-план. К. : Капрал, 1997. 106 с.

Додаткова

1. Кравчук Н. В., Потапова А. Г. Переваги інвестування у фітнес індустрію. Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів (м. Луцьк, 14–15 травня 2019 р.). Луцьк : Вежа-друк, 2019. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). С. 137–139.
2. Краснопольська Н. В., Потапова А. Г., Питель О. В. Чинники розміщення продуктивних сил регіону (на прикладі Волинської області). *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2018. № 22. С. 108–115.
3. Митчик Юлія, Потапова Алла. Роль бізнес-планування у розвитку малих підприємств Волинської області. Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення : матеріали

II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Кривий Ріг, 27 квітня 2018 р.). Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. С. 400–403.

4. Потапова А., Лемехова А. Громадський транспорт як один з напрямів стратегії міста Луцька. *Молоді науковці – географічній науці*: збірник наукових праць XI Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених. К. : Прінт Сервіс, 2015. Випуск XI. С. 147–152.

5. Потапова А. Аналіз соціально-економічного стану Волинської області. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої 35-річчю створення кафедри економічної та соціальної географії у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (м. Луцьк, 6–7 квітня 2017 р.). Луцьк, ПП Іванюк В. П., 2017. С. 96–99.

6. Потапова А. Г., Папаєвич Н. М. Бізнес-планування як основа діяльності підприємства. *Актуальні проблеми краєзнавчої науки*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Луцьк, 18–19 травня 2017 р.). Луцьк : Вежа-Друк, 2017. С. 25–27.

7. Потапова А. Г., Мельник О. Ю. Роль бізнес-планування в управлінні підприємствами. *Актуальні питання економіки, фінансів, управління та права* : збірник тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 4 червня 2018 р.): у 3 ч. Полтава : ЦФЕНД, 2018. Ч. 1. С. 44–45.

8. Потапова А., Дмитроца І. Етапи наукового дослідження сталого розвитку регіону. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 9–10 квітня 2020 р.). Луцьк, 2020. С. 20–22.

9. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Слабецька Ю. С. Засади підвищення конкурентноспроможності регіону (на прикладі Волинської області). *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2018. № 22. С. 206–213.

10. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В. Особливості просторового розміщення закладів внутрішньої торгівлі Волинської області. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2019. № 25. С. 160–167.

11. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В. Економічний потенціал Волинської області: монографія. Луцьк : Волиньполіграф, 2016. 174 с.

12. Потапова А. Г. Управління розвитком регіону: практикум. навч. посіб. Луцьк : Вежа-друк, 2015. 100с.

13. Потапова А. Г. Управління розвитком регіону: практикум. навч. посіб. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 100 с.

14. Червінська О. С., Потапова А. Г. Бізнес-планування як чинник успішної підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки. *Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики* : матеріали III Всеукраїнської наук. конф. (м. Дніпро, 25–26 травня 2018 р.). Дніпро : СПД «Охотнік», 2018. Ч. II. С. 311–312.

15. Федчик А. П., Потапова А. Г. Інвестиції – як фактор розвитку туристичного бізнесу Любешівського району. *Юність науки – 2019: соціально-*

економічні та гуманітарні аспекти розвиток суспільства : збірник тез Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів, 17–18 квітня 2019 р.) : у 2-х ч. Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2019. Ч. 2. С. 286–287.